

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО ОБЯВЕНИЯ В ДВ БР. 67 / 30.07.2013 Г. КОНКУРС
ЗА ЗАЕМАНЕТО НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ПРОФЕСОР”
ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.8 – ИКОНОМИКА , НА-
УЧНА СПЕЦИАЛНОСТ – ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ (ЧОВЕШ-
КИ РЕСУРСИ В СТРОИТЕЛСТВОТО) ОТ ИКОНОМИЧЕСКИ УНИ-
ВЕРСИТЕТ – ВАРНА С ЕДИНСТВЕН КАНДИДАТ ДОЦ. Д-Р РУМЕН
НИКОЛАЕВ КАЛЧЕВ ОТ ПРОФ. Д.И.К.Н. ИНЖ. ЦВЕТИ ДАКОВ ДА-
КОВСКИ ОТ КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СТРОИ-
ТЕЛСТВОТО” ПРИ СТРОИТЕЛНИЯ ФАКУЛТЕТ НА УНИВЕРСИТЕ-
ТА ПО АРХИТЕКТУРА, СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ – СОФИЯ

1.Изготвянето на настоящето становище ми е възложено на основание избирането ми за член на научно жури определено със Заповед на Ректора на Икономически университет – Варна № РД 06 – 3546 / 27.09.2013 г. След първото заседание на научното жури, проведено на 02.10.2013 г. в съответствие с изискванията на чл. 2, ал. 8. от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 83, ал.2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна, съм определен за редови член на журито със задължението за изготвянето на становище по конкурса със срок до 11.11.2013 г.

2. Конкурсът за заемането на академичната длъжност „професор“ е обявен по предложение на катедра „Икономика и управление на строителството“ при Стопанския факултет на Икономически университет – град Варна съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България – ДВ бр. 67 / 30.07.2013 г. със срок от два месеца от датата на обнародването. За участие в конкурса са подадени документи само от един кандидат – доц. д-р Румен Николаев Калчев от същата катедра.

3. Кандидатът в конкурса доц. д-р Румен Николаев Калчев е дългогодишен преподавател в катедра „Икономика и управление на строителството“ при Стопанския факултет на Икономически университет – град Варна. Роден е на 25.12.1959 г. в град Провадия. Средното му образование е с квалификация „машинен техник“ и е придобито през 1978 г. През 1986 г. кандидатът се дипломира в Икономически университет – град Варна в катедра „Икономика и управление на строителството“, спец. „ОПУС“. След това работи в СУ „Заводски строежи“ – град Девня като икономист – стоковед. От 1988 г. след конкурс е назначен за асистент в катедра „Икономика и управление на строителството“, където работи и до сега. Преминава през всички досегашни нива на академичната иерархия и понастоящем е доцент към същата катедра. Има придобита научна степен „доктор“ съответстваща на научната област на обявения конкурс.

4. Общото описание и запознаването с представените научни трудове на кандидата / след последната процедура / показва, че кандидатът има област на научните си интереси в направление човешки ресурси, строителство и строително предприемачество и икономика и управление на недвижимата собственост и градското стопанство. За участие в конкурса са представени три броя монографии / едната от тях в съавторство/, два броя студии, седем научни статии и девет броя научни доклади. Освен това са представени шест броя учебници и учебни помагала, които са насочени изцяло към учебната работа осъществявана в катедрата. Също така кандидатът представя и десет броя други публикации от вида учебни програми, анализи по проекти и др., които също са изцяло в обхвата на научната област в която катедрата работи. В количествен план представената научна продукция напълно съответства на изискванията на чл. 77 и чл. 86 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в Икономичес-

ки университет – Варна / за професор /. Общият обем на продукцията на кандидата са равнява съответно на 1944 стандартни страници от които самостоятелни 1446, а останалите в съавторство. Кандидатът е представил и четири броя статии, публикувани в чужбина с общ обем от 51 стандартни страници. Между представените трудове от кандидата най – голям интерес представлява монографичният труд със заглавие „Развитие на човешките ресурси в строителството в България” с обем от 336 стандартни машинописни страници. Той отговаря на изискванията на чл. 77, т.3 от изискванията в съответния правилник на Икономически университет – Варна. Трудът е публикуван през 2013 г. в специализираното издателство на университета и съответно е обсъждан по определения ред. Самото му заглавие подсказва, че е посветен на един изключително актуален проблем, отразяващ състоянието на човешките ресурси в този възлов сектор на националното ни стопанство. Той от десетилетия се е отличавал с относително по-ниското образователно и донякъде квалификационно равнище на заетите лица в него и затова изследване свързано с развитието на човешките ресурси в този сектор е от важно значение за цялостното му бъдещо развитие. С този труд е свързан и другият монографичен труд на кандидата – „ Актуални въпроси на качеството на труда в сектор „Строителство” в България” – с обем от 263 стандартни страници / ГЕА - Принт, 2013 г. /. Кандидатът има участие и в авторския колектив на монографичния труд „Недвижимата собственост в България в условията на евроинтеграция” Двете представен студии от доц. д-р Румен Н. Калчев са посветени също на актуални въпроси в строителния сектор като проблема за развитието на безопасността и здравето и проблема за продължаващото професионално обучение. И в повечето от седемте представени научни статии на кандидата доминират проблемите свързани с труда в строителния сектор на националното стопанство. Три от тях са публикувани извън страната в научни издания от Руската федерация. Обединява ги една вътрешна логика, свързваща очакваните структурни промени в сектора с развитието на кадровия му потенциал, условията на труд и отговорността на бизнеса за това и за заплащането на труда. Представените от кандидата девет броя научни доклади, изнасяни пред национални и международни конференции също основно са свързани с проблемите на труда в строителния сектор на стопанството на страната. Някой от тях са особено актуални като тези отразяващи кризисната ситуация в икономиката във връзка

с промените в състоянието на човешките ресурси там. Интерес представлява и виждането на автора за въвеждането на европейски стандарти по отношение на квалификацията на агентите при сделки с обекти на недвижимата собственост. Група от три доклада е посветена на проблеми на недвижимата собственост у нас, като е направен опит да се отрази състоянието на жилищното строителство в условията на криза, да се очертаят общите перспективи пред него и недвижимата собственост да се свърже с развитието на предприемачеството. Наред с тези публикации, кандидатът представя и редица учебници и учебни помагала, които ще се коментират във връзка с учебната му дейност, както и учебни програми и едно самостоятелно изследване – „Секторен анализ на сектор „Строителство” – текущи тенденции, проблеми и потребности.“. То е изпълнено по проект „Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони“, поръчано е от Българската стопанска камара през настоящата година и се намира под печат.

5. Общата оценка на учебно – преподавателската работа на кандидата напълно отговаря на изискванията на чл. 77, т. 3 и т. 4 и във връзка с чл. 86 ,ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от съответния специализиран правилник на Икономически университет – Варна. Доц. д-р Румен Н. Калчев е автор на шест учебника и учебни помагала, три броя от които в съавторство. Трите самостоятелни учебни помагала на кандидата са две ръководства и един учебник., който е посветен на проблемите на управлението на персонала. Ръководствата са по въпросите на икономиката на труда и на деловите контакти. Също така в съавторство кандидатът има участие в учебник по въпросите на благоустройството и комуналното стопанство и ръководство за управлението на персонала. Кандидатът има и известен дял в намиращата се под печат колективна монография „ Икономика на недвижимата собственост“. Като принос в учебно – преподавателската работа на кандидата обезателно трябва да се отбележат и разработените от него десет броя учебни програми в които доминират проблемите на човешкия фактор в строителния сектор на националното стопанство. Особено актуална е учебната програма за специалността „ Икономика на строителството по дисциплината „Устойчиво строителство. Това активно участие в разработването на учебни програми за нуждите на катедрата и самата справка за учебната натовареност на кандидата говорят за една висока преподавателска активност и за широки научни и учебни интереси в редица свързани с професионалната и тематика направления.

От впечатляващата справка за учебно – преподавателската натовареност на доц. д-р Румен Н. Калчев се вижда, че той е ангажиран в учебния процес при подготовката на студентите в университета в образователната степен „ Бакалавър „ и образователната и квалификационна степен „ Магистър”. Той чете дисциплината „ Икономика на труда „ пред редовните и задочни студенти от всички специалности / без специалност „ Информатика „ /. Пред специалностите „Икономика на строителството” и „ Икономика на недвижимата собственост” доц. д-р Румен Н. Калчев чете дисциплините „ Управление на персонала” , „ Управление на строителното предприятие „ и „ Комунално стопанство и благоустройство”. Пред специалност „ Бизнес икономика” той чете дисциплината „ Управление на човешките ресурси”. Всичко това за последната учебна година е в обем от 365 учебни часа само в бакалавърските специалности. Ангажиран е много интензивно и при магистърските програми при различните форми на обучение. Там доц. д-р Румен Н. Калчев има общо 316 учебни часа аудиторна заетост. Това са дисциплините „ Управление на заплатите” и „Делови контакти” , като не е нужно да се изброяват специалностите и формите на обучение пред които се представят. Такъв един богат диапазон на преподавателската дейност говори за широки научни интереси, но и за добра връзка с практиката в областта на строителството и недвижимата собственост. Като млад специалист кандидатът е работил в Заводски строежи – град Девня и това не може да не е било полезно за бъдещата му дейност. В проблемите на комуналното стопанство и строителството той се ориентира много добре и може би донякъде за това спомага и квалификацията му на машинен техник която притежава. Също така той има и личен опит в областта на недвижимата собственост , което е от съществено значение за учебната му дейност в тази насока. Като цяло учебно – преподавателската работа на доц. д-р Румен Николаев Калчев може да се определи не само като много активна , но и като много разнообразна , което е очевидно от приложените справки . Също така трябва високо да се оцени активността на кандидата в конкурса по отношение на разработените от него учебни програми по редица дисциплини – общо десет на брой. Това говори и за едни широки научни интереси, подплатени също така с извършването на някой изследователски проучвания в строителния сектор на националното стопанство

6. Монографичният труд представен от автора за участие в конкурса е с висока степен на актуалност, тъй като развитието на човешките ресурси в строителството в нашата страна е било недостатъчно оценявано в миналото. Отрасял „Строителство“, сега сектор „Строителство“ на националното стопанство винаги се е отличавал с относително по-ниското образователно и квалификационно равнище на заетите в него, което не съответства на значителния му дял / около и над една десета част през различните периоди/ от създавания Брутен вътрешен продукт в страната. Самото насочване на автора към такъв важен проблем е само по себе си предпоставка за осъществяване на изследване с определени приноси моменти. Те в труда могат да се обобщят по-окупнено така :

- Теоретично е изяснена същностната роля на човешките ресурси в строителството и на тази основа са анализирани и дефинирани предпоставките които обуславят развитието на възгледите за ролята на човешкия фактор в производството въобще;

- Систематизирани са измененията в системата на човешките ресурси и в частност в строителния сектор през миналия век и е прецизиран понятийния апарат, отразяващ ролята на човешкия фактор в икономиката;

- Изследван е процесът на формирането на системата от човешки ресурси в строителния сектор на националното стопанство, което е извършено на базата на широк набор от статистически данни. Това е извършено в периода включително до 2011 г., като е предложена периодизация за етапите на развитието на тази система от човешки ресурси в строителството у нас. Достатъчно аргументирано е доказано, че развитието на човешките ресурси в строителния сектор е във висока степен отражение на процесите, протичащи в икономическата и социалната сфера в страната;

- Извършен е анализ на строителния сектор в рамките на наличната статистическа информация за Европейския съюз и в частност за българския национален пазар на труда, за което е използван подходящ методологически инструментариум. Въз основа на това е направен опит да се формира прогноза за тяхното развитие;

- Обосновани са основните фактори и са очертани перспективите за развитието на човешките ресурси в строителния сектор в нашата страна след 2012 г.

В другия монографичен труд, посветен на актуалните въпроси на качеството на труда в строителния сектор у нас също има определени приноси моменти :

- Изяснена е същността на понятието „качество на труда“ в широкия му и тесен смисъл и е предложена дефиниция на това интегрално понятие. Наред с това е предложена система от показатели за изследването на качеството на труда в строителния сектор;

- Извършен е анализ на процеса на формирането и развитието на човешкия капитал в нашата страна, като са направени някои обобщения за това в светлината на българското членство в Европейския съюз.

В колективната монография „ Недвижимата собственост в България в условията на евроинтеграция“ като приносен момент в частта на кандидата може да се отбележи това , че към предложената система от показатели за анализ на предлагането на обекти на недвижимата собственост, могат да се включват и определена от автора група от допълнителни показатели, осигуряващи по-висока степен на обхват на анализа.

В двете представени от доц. д-р Румен Н. Калчев студии също могат да се открият някои приноси моменти :

В трудът „Развитие на безопасността и здравето при работа в строителството в България“ е предложено към системата от показатели за неговото оценяване да се включи и още един показател – пропуснатата брутна добавена стойност от загубени работни дни в следствие на станали трудови злополуки и съответно е предложена промяна в Наредба № 2.

В студията „ Върху някои аспекти на продължаващото професионално обучение в България“ е направено едно предложение в КТ да се вмени като задължение на работодателите да изготвят планове и програми и да отделят необходимите средства за осъществяването на продължаващото професионално обучение във фирмите.

Би следвало да се отбележи, че във възложената на кандидата разработка „ Секторен анализ – сектор „Строителство“ също може да се определи като приносен момент самия извършен анализ при което са обрисувани текущите тенденции, открити са проблемите в сектора и са набелязани тези потребности, които могат да гарантират устойчивото му развитие в бъдеще.

7. Към представената в конкурса научна продукция на кандидата доц. д-р Румен Н. Калчев могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки. Прави впечатление, че анализите в разработките на автора по правило са правени за целия строителен сектор на националното стопанство на нашата страна. Това донякъде води до по-висока степен на обобщения, не отразяваща спецификата на отделните сегменти на целия строителен сектор. Условието на труд, например в сегмента жилищно строителство и сегмента инфраструктурно строителство или хидротехническо строителство, съвсем не могат дори да се считат за близки. Напълно разбираемо е, че такава детайлизация би утежила и усложнила изключително много направените изследвания, но за в бъдеще би било още по-добре това да се прави. Това ни най-малко не омаловажава постигнатите резултати, тъй като изследванията са мащабни и областта в която са осъществени не е била обект на по-масови проучвания. Освен това може да се отправи препоръка към автора да продължи изследванията си и ако има възможност да ги насочи и към една доста неясна област, свързана със състоянието и развитието на работната сила в различните сегменти на строителния сектор на националното стопанство, каквото е образователното равнище на заетите лица.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основание на изложеното в настоящето становище и след отразяването и приемането на приносните моменти в представените от кандидата научни трудове в изискуемия от съответните нормативни документи количествен и качествен състав, както и на основата на някои лични впечатления от кандидата, напълно убедено считам, че доц. д-р Румен Николаев Калчев притежава продължителен и богат професионален опит на учен - изследовател и на преподавател и напълно отговаря на изискванията според ЗРАСРБ за заемането на академичната длъжност „професор”. Предлагам на почитаемото научно жури единодушно да избере и да предложи на академичното ръководство на Икономически университет – Варна доц. д-р Румен Николаев Калчев да заеме академичната длъжност „професор”.

София, 14.10.2013 г.

Изготвил становището :

/ проф. д.ик.н. инж. Д. Д. Даковски /

ИКО-...
В. № 774/05.11.2013г.

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р ик.н. Нено Павлов Ненов

*Научна организация: Университет за национално и световно стопанство
Академична длъжност: „професор”, Протокол № 04//18.03.2008г.
Научна степен: ”доктор на икономическите науки”, Протокол № 11/05.06.2007г.
Адрес: София, 1404
ул. „Шарл Шампо“, бл. 111, ап. 22
e-mail: nenopavlov@abv.bg*

Относно: конкурс за заемането на академичната длъжност „професор” по научната специалност „Икономика и управление /човешки ресурси в строителството/”, научно направление 3.8. „Икономика”, научна област „Социални, стопански и правни науки” за нуждите на катедра „Икономика и управление на строителството” към Стопански факултет при Икономически университет – Варна, обявен в Д.В., бр. 67/30.07.2013г.

Позиция на рецензента: член на Научно жури за заемането на академичната длъжност „професор”.

Кандидат за заемането на конкурсната академична длъжност „професор”: доц. д-р Румен Николаев Калчев, Икономически университет-Варна
гр. Варна, ул. „Акад. Атанас Бешков”, № 9, ет. 6
e-mail: kalchev@ue-varna.bg

Основание за написване на становището: Заповед на Ректора на Икономически университет-Варна № РД-06-3546/27.09.2013г. и Решение на Научното жури от учредителното заседание на 02.10.2013г.

Изисквания относно формата и съдържанието на становището: Законът за развитие на академичния състав в РБългария, Правилникът за приложението му, Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна, Структура /примерна/ за формата и съдържанието на Становище, написано от член Научно жури за избор на „професор” в ИУ-Варна.

1. Кратка информация за кандидата в конкурса

Доц. д-р Румен Николаев Калчев е роден на 25.12.1959г. в гр. Провадия. Средно образование завършва в Техникума по механотехника в гр. Варна /1978г./. Висше образование придобива през 1986г. по специалността „ОПУС” в ИУ-Варна. От 1999г. е с присъдена образователно-научна степен „доктор” /диплом № 26739/19.06.2000г./ след обучение по докторска програма в ИУ–Варна /1996-1999г./, а от 2004г. е „доцент” /диплом № 22727/10.01.2005г./ по 05.02.18. „Икономика и управление /управление на персонала в строителството/”, съответстваща на научната специалност на конкурса за „професор”.

Академичната професионална кариера на кандидата започва през 1988г. като асистент в ИУ-Варна, „старши асистент“ /1991-1998г./ и гл. асистент /1998-2004г./. Работи в реалния сектор на позицията „икономист-стоковед“ в СУ „Заводски строежи“, гр. Девня през периода 1986-1988г.

Понастоящем доц. Калчев заема академичната позиция „доцент“ в катедра „Икономика и управление на строителството“, Председател е на Общото събрание на Стопански факултет, член на редколегии на научни издания, на факултетен и научен съвет в университета.

Кандидатът за „професор“ се представя с научни интереси и специализирана експертиза в областта на управлението на човешките ресурси, икономиката на строителството и строителното предприемачество, управленското консултиране и оценка на компетенциите на работната сила в строителния бранш. След участие в специализирано обучение придобива сертификат за „експерт-оценител“ на недвижими имоти и цели предприятия към Агенцията за приватизация. Редовен член е на Съюза на учените в България.

Владее писмено и говоримо английски и руски език.

Посочените биографични данни за кариерното развитие са предпоставка за научни постижения в областта на управлението и развитието на човешките ресурси в строителството, качеството, безопасността на труда и здравето при работа, активната политика по продължаващото обучение през целия живот, методологията и практиката по анализа и оценката на недвижимата собственост, посредничеството на пазара на недвижими имоти. Биографичната информация представя кандидата като доказан академичен преподавател, изследовател и експерт с ясно изразени научни ориентири в професионалното направление и научната специалност на конкурсната процедура. **Тя потвърждава логичността на основанията за заявеното участие в конкурса за заемането на академичната длъжност „професор“ във висшето училище, с което се намира в основни трудови правоотношения.**

2. Общо описание на представените научни трудове

2.1. Обемна и структурна характеристика на научните публикации

Доц. Румен Калчев участва в конкурса с научна продукция от **37 заглавия** с общ обем от **1994 страници**. Тя е структурирана в: **монографии** – 3 бр. /8,1%, 646 с., вкл. 1 бр. в съавторство; **студии** - 2 бр. /5,4%, 91 с.; **научни статии** – 7 бр. /18,9%, 99 с., от които 4 бр. в чужбина; **научни доклади** - 9 бр. /24,3%, 71 с.; **учебници и учебни помагала** - 6 бр. /16,2%, 795 с., от които 3 бр. в съавторство; **други научни публикации** – 10 бр. /27,1%, 242 с., от които 1 в съавторство.

Езикът, на който са отпечатани публикациите е български – **33 бр.** /89,2%, руски и английски език – **4 бр.** /10,8%.

Монографиите, студиите и статиите са публикувани в реномирани и утвърдени издателства, вкл. в чужбина, а научните доклади в тематични сборници на международни научни конференции в страната. По-голямата част от депозираните публикации са разработени самостоятелно – 32 бр. /86,4% и 5 бр. /13,6% в съавторство. За публикациите, намиращи се под печат са представени служебни бележки, заверени от главните редактори и издателите.

Важен компонент на изследователската и научно-приложната дейност на кандидата през периода 2008-2013г. е участието му в **практико-приложни проекти**,

финансирани от университета и институции извън него, вкл. със средства от еврофондове. Ще отбележим участието в изключително важният за страната дългосрочен национален проект на Българска стопанска камара „Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони”.

Всичко това е доказателство, че на научната общност са станали достойни резултатите от доц. Калчев изследователски резултати в професионално направление „Икономика”, научната специалност „Икономика и управление /човешки ресурси в строителството/”.

2.2. Представяне на монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания

Хабилитационният труд на доц. Калчев е на тема *„Развитие на човешките ресурси в строителството в България”*. Той е в обем на 298 страници стандартен текст, структуриран в: увод, осем глави, заключение, приложения, списък на ползваната литература, интернет сайтове, нормативни материали, статистически издания и изследвания. Качеството на съдържателната му част е показателно за многообхватното познаване от кандидата на специализираната литература, на информационните сайтове и научните постижения в изследваната област, на нормативните документи и практиките за решаването на предизвикателствата пред икономиката и управлението на труда и човешките ресурси в строителния сектор.

Хабилитационният труд по тематика и съдържание е със значим научен интерес както от гледна точка на развитието на строителния отрасъл, така и от гледна точка на предизвикателствата пред решаването на дефинирания от автора изследователски проблем в икономическата теория и практика. Още повече, че в глобализираната икономика, където финансовият капитал и пазарът на труда са много по-гъвкави и мобилни, а технологиите се обновяват особено бързо, балансираното развитие на човешките ресурси играе ключова роля за икономическия растеж, устойчивостта и конкурентоспособността на сектора „Строителство”. По тази логика, научните и политическите решения в областта на пазара на труда и продуктивността на работната сила следва да насърчават интензивното овладяване на ново знание и необходимия набор от умения, развитието на иновациите, на предприемачеството и интелигентния растеж, вкл. чрез изграждането на гъвкава рамка и стратегически капацитет за професионално управление на човешките ресурси. В този смисъл, възприемаме **заглавието на хабилитационния труд** като сполучливо определено тъй, като съдържа особено важен изследователски проблем в познавателен и приложен аспект.

На вниманието на научната общност, на политическата и управленската практика в него се предлагат изследвания с конкретни резултати, имащи характер на научни и научно-приложни приноси в следните няколко направления:

Първо, доразвитието и обогатяването на отделни елементи от теоретичната концепция за същността и управлението на човешките ресурси в строителните организации, в частта за еволюцията във възгледите за човешкия фактор в производството под въздействието на развитието на научното познание, на техниката и секторните технологии, трансформациите в активността на държавата, на социалните партньори в индустриалните отношения и на международните организации в областта на регулациите, превенциите и защитата на труда в новата конкурентна среда. Визията

и концептуалната обосновка на дълбочинната /права и обратна/ връзка и взаимоотношеност между промените в характеристиките и ролята на съвременния човек в икономиката и еволюцията в концепцията за управление на човешките ресурси. Приносен характер има опитът в дискуссионен ракурс да се представи динамичното развитие на понятийния апарат /чрез цитирането на водещи чуждестранни и български автори/ в науката за управление на човешките ресурси и функционирането на трудовия пазар.

Второ, реферираният методически инструментариум за сравнителен анализ и аргументирано представяне с доказателствени факти позиционирането на отрасъла „Строителство” в икономиката на ЕС, на взаимовръзките му с нейното циклично развитие, с флуктоациите на трудовата заетост и безработицата, с размера на брутна добавена стойност на едно заето лице, с конкурентоспособността, инвестициите в дълготрайни активи и други важни микро и макроикономически показатели. Заслужават внимание предложенията на автора, базирани на резултатите от сравнителния анализ за завишаване на изискванията към сертифицирането на строителните фирми в страната, за по-активно инвестиране в нова техника, строителни технологии и човешки капитал, за излизане на българските строителни предприемачи на европейския пазар, за специализирането на големите строителни компании в изпълнението на инфраструктурни проекти и др.

Трето, предложеният методологически подход за изследване процесът на изграждането и периодизацията в развитието на системата за управление на човешките ресурси в сектора „Строителство” на РБългария до 2011г., основан на обоснованото съчетаване на историческия, системния и прогнозният подход, методите на анализа, сравнението и синтеза като научно-познавателна технология за оценяване на промените в предметната област. Те се базират на наличната база данни от оперативна статистическа информация, вкл. на НСИ и наблюдения на Евростат. Приносен характер има специализираното изследване, анализа и оценките направени чрез комбинация от критерии и показатели на текущото състояние на наемния персонал, на секторната среда, в която се реализират, обема и структурата на разходите за труд, цената и заплащането на труда в строителството, подкрепени с конкретни авторови предложения за промяна на политиката по човешките ресурси в отрасъла и на ниво „организация”, отчитайки взаимоотношеността им от състоянието и развитието на трудовия пазар.

Четвърто, направените многоаспектни сравнителни изследвания и прогностични съждения за бъдещото развитие на човешките ресурси в България след 2012г., в контекста на тяхна секторна принадлежност, респ. строителството. Работеща и евристична е авторовата теза за оценяването, приоритизирането и решаването на бъдещите предвзвикателства пред човешките ресурси, разгледани през призмата на факторните въздействия от страна на задълбочаващите се глобализационни процеси, евроинтеграцията, гъвкавостта на пазара на труда, обвързаността на строителството с останалите сектори на икономиката, пазарът на недвижими имоти, развитието на техниката и технологиите в отрасъла. Според автора, това са фундаменталните фактори на концептуално-идейната основа за определянето на стратегическите цели при реформирането и модернизиранието на политиките и действията в областта на качеството и конкурентоспособността на човешките ресурси и на тяхната ефективна икономическа реализация за капитализацията на бизнеса в сектора „Строителство”.

Заклучението ни е, че монографичният труд на доц. д-р Румен Калчев е посветен на ясно формулиран икономически проблем с научна и научно-приложна значимост. С необходимата задълбоченост, многоаспектност, системност и научно-емпирична аргументация са представени съответните методологически обобщения, методически и практически решения, базирани и на опита му в строителното предприемачество.

Приносите могат да се квалифицират като **допълване и доразвитие на теоретични концепции, методологически и методически подходи за сравнителен анализ и оценка на развитието на човешките ресурси в организациите на сектора „Строителство”, на неговата факторна обусловеност и възможности за усъвършенстване чрез конкретни стратегии и политики на макро, отраслово и фирмено равнище.**

2.3. Съдържателни характеристики и оценка на научните публикации по конкурса извън хабилитационния труд

Научните публикации на кандидата извън хабилитационния труд могат да се групират в **три изследователски области:**

Първо направление, теорията и организационните практики на качеството на труда, развитието на безопасността и здравето при работа в сектора „Строителство”. Важни акценти на изследванията в това направление са: научно-теоретичните основи, факторната обусловеност на тенденциите на развитие, системата от показатели за оценяване на качеството на труда и връзките му с човешкия капитал в строителството; особеностите на приоритетите, технологията, мотивацията и източниците за инвестиране в човешки капитал, в контекста на целите на Стратегия „Европа 2020” за интелигентен, приобщаващ и устойчив растж; усъвършенстването на на нормативната материя, минималните стандарти и системата от показатели за оценката на безопасността и здравето при работа в строителството, като отрасъл с висок риск на работа.

Второ направление, методологическия и методическия инструментариум за анализ, оценка и проектиране параметрите на предлагането на недвижима собственост. Предмет на изследване са физическите, правните и икономическите характеристики на недвижимата собственост, особеностите на фазите на нейния жизнен цикъл, сравнителните особености във функционирането на пазара на недвижими имоти в България и страните-членки на ЕС, на цените и годишната доходност на жилищните имоти, подкрепен със предложения за законодателни промени в полза на бизнеса.

Трето направление, теоретико-приложните проблеми на продължаващото обучение през целия живот в България. В него се включва многоаспектния анализ, на база данни от Евростат на европейските измерения на продължаващото /формално и неформално/ професионално обучение /като достъп и участие/ на секторно заетите лица, оценката на мястото му в релацията „икономика на знанието-учене през целия живот-ППО”, съпроводено с конкретни авторови предложения за законодателни промени и прилагане на добрите практики в развитите европейски страни.

Заклучителният ми извод е, че независимо за какъв вид публикации става реч, в своята научноизследователска дейност кандидатът проявява приемственост и последователност, способност и умения да систематизира и критично да осмисля теориите и методическите подходи в предметните области, да дефинира научни

проблеми и насоки за решаването им, умело да свързва научните изследвания с практическата им приложимост в строителния бизнес.

2.4. Отразяване на научните публикации по конкурса в националната и чуждестранната литература

От представената справка за последните години се установяват общо 6 цитирания на произведения на кандидата в академични учебници, статии и научни доклади, отпечатани в утвърдени издателства, специализирани списания и тематични сборници. Цитиранията и публичният интерес към изследователските резултати на автора в професионално направление „Икономика” са отношение и оценка на други преподаватели и изследователи за постиженията на кандидата за „професор” в областта на академичните дейности.

3. Оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата /работа със студенти и докторанти/

Доц. д-р Р. Калчев има натрупан богат /25 годишен/ учебно-преподавателски опит, научно равнище на подготвеност, авторитет и признание сред академичната колегия, професионалните среди и студентите. Като преподавател в ИУ-Варна през последните две учебни години той изпълнява достатъчна по обем аудиторна и извънаудиторна учебно-педагогическа натовареност, за изпълнение на учебните планове на университета по академичните курсове в редовна и задочна форма на ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър”, съответстващи на тематичното направление на конкурса: „Управление на човешките ресурси”, „Икономика на труда”, „Управление на персонала”, „Управление на строителното предприятие”, „Комунално стопанство и благоустройство”, „Управление на заплатите”, „Делови контакти” и др.

В съответствие с депозираната справка през последните две поредни учебни години /2011 – 2013г./ той реализира учебна натовареност от 667 лекционни часа, респ. 334 часа средногодишно, превишаваща приетия норматив във висшето училище. Депозиранията на книжен носител шест авторски учебника и учебни помагала /разработени по лекционни курсове самостоятелно или в съавторство/ отговарят на съвременните академични стандарти за организиране на учебния процес в конкурентна среда. В тяхното съдържание е отразен натрупания богат изследователски и експертен опит на автора в академичното обучение, изпълнението на приложни проекти и строителното предприемачество.

Кандидатът за „професор” е научен ръководител на двама докторанти, от които единият е успешно защитил и придобил докторска степен по икономика. През последните години е осъществявал научно ръководство на дипломанти и рецензирал магистърски тези на завършващи студенти в университета.

Обобщаващата ми оценка е, че учебно-методическата и преподавателската дейност на кандидата, като академичен преподавател, автор на учебници, учебни помагала и учебни програми, като ръководител на докторанти и дипломанти по количество, качество и структура отговаря на нормативните изисквания на чл. 29, ал. 4 и чл. 29б, ал. 2, т. 1 от ЗРАСРБ, чл. 61, ал. 2, т. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 86, ал. 7, т. 1 от ПУРПНСЗД в ИУ-Варна за заемане на длъжността „професор”.

4. Основни критични бележки и препоръки

В представените научни и научно-приложни трудове за участие в конкурса не съм открил сериозни слабости, които да се отразят на общата заключителна оценка в Становището. Намирам за целесъобразно натрупаният академичен опит и научен потенциал на кандидата за „професор” в бъдеще да се насочат към по-активна публикационна дейност в чужбина, участие в представителни международни форуми и проекти, разработване на академични учебници за обучение в електронна среда, вкл. за продължаващото обучение през целия живот.

Заключение

Запознаването с представените конкурсни материали и научни публикации, анализът на тяхната актуалност, значимост и приноси моменти са основание да потвърдя моята положителна оценка и предлага на почитаемите членове на Научното жури, доц. д-р Румен Николаев Калчев да бъде избран за заемането на академичната длъжност „професор” по научната специалност „Икономика и Управление /човешки ресурси в строителството/”, научно направление 3.8. „Икономика”, научна област „Социални, стопански и правни науки”, за нуждите на катедра „Икономика и управление на строителството” към Стопански факултет при Икономически университет–Варна.

София, 31.10.2013г.

Проф. д-р ик. н. Нено Павлов

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА

ОСНОВАН НА 14 МАЙ 1920 Г.

9002, Варна • бул. "Княз Борис I" № 77 • Телефонна централа 660 212 • Факс 643 365

www.ue-varna.bg

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Иван Желев**, за обявения в ДВ, бр. 67 от 30 юли 2013 г. конкурс за академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Икономика и управление (човешки ресурси в строителството)

№ 480/06.11.2013г.

1. Обща информация

Настоящото становище е изготвено от доц. д-р Иван Желев Иванов преподавател към катедра „Икономика и управление на строителството“ (ИУС) при Икономически университет (ИУ) – Варна, хабилитиран по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност: Икономика и управление (строителство).

За член на научно жури съм определен със заповед № РД 06-3546/27.09.2013 г. на Ректора на ИУ-Варна за назначаване на научното жури. Написването на становище е на основание на взето решение в Протокол № 1 от 02.10.2013 г. на назначеното жури.

2. Данни за конкурса

Конкурсът за академичната длъжност „професор“ е по научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност: Икономика и управление (човешки ресурси в строителството) за нуждите на катедра ИУС при Стопански факултет на ИУ – Варна.

Конкурсът е обявен в ДВ, бр. 67 от 30 юли 2013 г.

3. Кандидат за конкурса

Единствен участник в конкурса, който е представил своите документи в срок е доц. д-р Румен Николаев Калчев. Той е завършил специалност „Организация на производството и управление на строителството“, ВИНС – Варна през 1986 г. и е започнал работа на позицията като икономист - стоковед към СУ „Заводски строежи“, гр. Девня. Постъпил е в ИУ – Варна през 1988 г. като асистент, старши

асистент е от 1991 г. главен асистент е от 1998 г., доцент е от 2004 г. към катедра ИУС.

През 2000 г. получава образователната и научна степен „доктор”, след успешно защитена дисертация на тема „Кадрова стратегия в строителството”, с научен ръководител доц. д-р Л. Майер.

Той изпълнява функциите на заместник-ръководител на катедра ИУС от 2007 г. до настоящия момент.

4. Общо описание на представените научни трудове на кандидата

Представената научна продукция на кандидата за академичната длъжност „професор” доц. д-р Р. Калчев съдържа 37 броя в обем от 1944 страници, от които: монографии – 3 броя; студии – 2 броя; статии – 7 броя; научни доклади - 9 броя; учебници и учебни пособия по дисциплините - 6 броя; други публикации по научното направление на кандидата – 10 броя.

В становището по професионално направление 3.8, научна специалност: Икономика и управление (управление на човешките ресурси) оценяваме основно 28 научни публикации в обем от 1914 страници, от които 4 броя в чужбина, 4 броя в съавторство като тематиката, стилът, съдържанието и личният принос на кандидата в тях не предизвикват съмнение.

Научните публикации на кандидата са достатъчни като количество и обем и са публикувани през последните 9 години. Кандидатът е демонстрирал в публикациите си висока степен на творчество, безспорен професионализъм и ерудиция. Научните трудове са насочени основно в областта на строителството и управление на човешките ресурси в строителството и недвижимата собственост.

Публикуваният монографичен труд, посочен за заемане на академичната длъжност „професор” е: Калчев, Р. Развитие на човешките ресурси в строителството в България. Варна: Наука и икономика 2013 г., в обем 336 стр., който удовлетворява условията на чл. 29, ал. 1, т. 3 на ЗРАСРБ.

5. Оценка на учебно - преподавателската дейност на кандидата

Количествените характеристики на преподавателската дейност на кандидата доц. д-р Р. Калчев, посочени в справката за аудиторната заетост, съответстват или надвишават приетите нормативи от Академичния съвет на ИУ-Варна. Преподавателската дейност на кандидата се изразява преди всичко в лекционни курсове, при които използва съвременни методи на преподаване с мултимедийна техника. Кандидатът е публикувал 6 учебници и учебни пособия (от № 22 до № 27), в т.ч. 3 броя в съавторство.

Аудиторната заетост и публикуваните учебници и учебни пособия, съответстват на професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност: Икономика и управление (човешки ресурси в строителството), по която е обявен конкурса.

Преподавателската дейност на кандидата е осигурена с дисциплини в учебните планове на специалностите „Икономика на строителството”, „Икономика на недвижимата собственост” и „Бизнес икономика” за образователно-квалификационната степен „Бакалавър” и специалностите „Икономика на строителството (Строително предприемачество)” и „Икономика на недвижимата собственост” за образователно-квалификационната степен „Магистър”.

6. Основни научни приноси в научната продукция на кандидата

За конкурса доц. д-р Румен Калчев е представил монографичен труд за заемане на академичната длъжност „професор” на тема „Развитие на човешките ресурси в строителството в България”, който е:

- публикуван в специализирано издателство - Университетско издателство „Наука и икономика” към ИУ - Варна през 2013 г.;

- обсъден от специализирано първично звено по смисъла на пар. 1, т. 6 от ЗРАСРБ - от преподавателите в катедра ИУС към ИУ - Варна.

- рецензиран от двама рецензенти, които са хабилитирани лица;

- съдържа теоретични обобщения и решения на голям брой научно-приложни проблеми, свързани с използването управлението на човешките ресурси в строителството в България;

- получил допълнителна популярност, чрез публикуваните от доц. д-р Румен Калчев статии и научни доклади.

Съдържащите се в този монографичен труд научни и научно-приложни приноси резултати, сполучливо са представени в специалната справка, която придружава документацията по участието в конкурса на доц. д-р Румен Калчев. Можем да ги обобщим по следния начин:

- теоретично изясняване на понятието „човешки ресурси в строителството”

- прецизиране на разбиранията за човешкия фактор в производството;

- представени са промените в системата от човешки ресурси, в това число и в строителството;

- прецизирани са основните понятия, свързани с човешкия фактор в икономиката;

- представена е методология и прецизен анализ на състоянието на човешките ресурси в строителството в България;
- представен е анализ на състоянието и перспективите на развитие на сектор „Строителството” в Европейския съюз;
- дадени са перспективите на развитие на човешките ресурси в строителството в България

Посоченото ни дава основания да приемем, че представения от кандидата монографичен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и на чл. 77, т.3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

За конкурса доц. д-р Румен Калчев е представил публикации извън монографичния труд, които включват:

- повече от шест научни статии;
- повече от шест научни доклада.

Към научните и научно-приложни приноси на кандидата в другите научни трудове, можем да отнесем следните по-съществени:

- прецизирано е понятието „качество на труда” в широк и тесен смисъл;
- предложена е система от показатели за изследване на качеството на труда в сектор „Строителство”;
- представен е прецизен анализ на състоянието и тенденциите на човешкия капитал в България.
- предложена е система от показатели за анализ на предлагането на недвижими имоти;
- предложен е показателя „Пропусната брутна добавена стойност” (следствие на загубени работни дни поради трудови злополуки) към система от показатели за оценяване на безопасността и здравето при работа;
- дадени са рационални и логични препоръки за подобряване на нормативната материя в областта на безопасни условия на труд и продължаващото професионално обучение.

Кандидатът е представил подробен списък на установените от него цитирания на негови публикации от други автори като се привеждат 12 цитирания.

Посоченото показва, че е кандидатът е изпълнил изискването на чл. 86 на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

7. Критични бележки и препоръки

Към изследванията в областта на управление на човешките ресурси би могло да се препоръча на кандидата да включи в бъдещи свои разработки, доразвиване на въпроса за мотивацията и проблемите на лидерството. Изследванията с подобна тематика заслужават внимание, поради липса на публикации у нас, с оглед обогатяване на теорията и практиката и подпомагането на обучението на студентите.

Заклучение

Познаваме лично кандидата за заемане на академичната длъжност “професор” доц. д-р Румен Калчев от 1988 г., от съвместната ни работа като преподаватели в катедра „ИУС” и като участници в екипи за научни проекти.

По наше мнение, той е много дисциплиниран и интелигентен, притежава задълбочени компетентности в областта на човешките ресурси, винаги е абсолютно точен и прецизен при изпълнение на научните изследвания, строг, но справедлив при отношенията си с колегите, докторантите и студентите.

Винаги е било удоволствие да работим с него по административни, изследователски и други задачи, а така също и заедно да провеждаме лекционни курсове.

От съвместната ни работа с доц. д-р Р. Калчев и представените материали за конкурса, смятам, че той притежава в достатъчна степен професионален опит и компетенции, което ще му позволи да изпълнява отговорностите си като преподавател и изследовател на академичната длъжност „професор”.

Считаме, че кандидатът за академичната длъжност „професор” към ИУ-Варна доц. д-р Р. Калчев отговаря изцяло на условията на чл. 29 от ЗРАСРБ и на чл. 77 и чл. 86 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

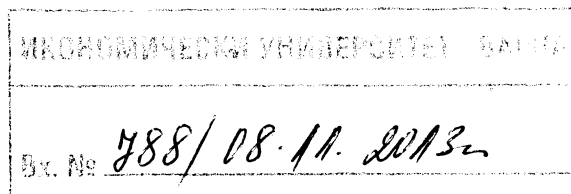
На основание на изложеното, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да **подкрепят избора на доц. д-р Румен Николаев Калчев** за заемане на академичната длъжност “професор” към ИУ – Варна по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност: Икономика и управление (управление на човешките ресурси в строителството) към ИУ-Варна

Член на научното жури:

Доц. д-р Иван Жефев

Дата: 7 ноември 2013 г.,
гр. Варна

До
Председателя на научно жури
определено със Заповед РД 06-3546/27.09.2013
на Ректора на Икономически университет
Варна

СТАНОВИЩЕ
от проф. д-р. Йорданка Христова Йовкова
по конкурс за заемането на академична длъжност „професор“ в Икономически
университет Варна

I. Обща информация

- Член на научното жури, изготвил становището: проф. д-р Йорданка Христова Йовкова
- Научното жури е определено със Заповед № РД 06-3546/27.09.2013 г. на Ректора на Икономически университет, Варна

II. Данни за конкурса:

Конкурсът е обявен по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (човешки ресурси в строителството)“ от Стопански факултет, катедра „Икономика и управление на строителството“

- Обявата за конкурса е публикувана в ДВ, бр. 67 от 30.07.2013 г.

III. Кандидат по конкурса: доц. д-р Румен Николаев Калчев

IV. Общо описание на представените научни трудове след последната процедура

Във връзка с участието си в обявения конкурс доц. д-р Румен Калчев е представил 37 научни публикации (1944 страници), от които:

- Монографии – 3;
- Студии – 2;
- Научни статии – 7;
- Научни доклади – 9;
- Учебници и учебни помагала – 6;
- Други публикации – 10.

86,5% (като брой) и 84,7% (като страници) от публикациите са самостоятелни разработки и изследвания на автора, което дава основание за висока първоначална оценка. 4 от публикациите са издадени в чужбина.

Обемът, структурата, тематиката и характерът на публикациите представят кандидата като преподавател и изследовател с дългогодишен стаж и с добре очертани и разработени тематични направления, обединени от една обща базисна теоретична постановка, свързана с тематиката на конкурса, а именно „Човешките ресурси в строителството“. Научните интереси, търсения и резултати на автора, по мое мнение, могат да се групират в следните направления:

- Развитие на човешките ресурси чрез осигуряване на възможно най-добри работни условия и продължаващо обучение (Трудове № 1, 4, 5, 10 и др.)
- Качество на труда на човешките ресурси и неговото усъвършенстване в сектор строителство (Трудове № 12, 14, 19 и др.)
- Управление на персонала, с акцент върху специфични аспекти (подбор и др.п.) – в трудове 6, 9, 20, 22, 25 и др.

- Проблеми на човешките ресурси в условията на криза и евроинтеграция (Трудове № 16, 19 и др.).

Достойство на кандидата се явява и активното му участие в осигуряването на учебния процес с учебници и учебни помагала.

Доц. Калчев е публикувал 6 учебника и учебни помагала като 3 от тях са самостоятелни, а останалите 3 – в съавторство. Също така трябва да се отбележи и разработването на 9 учебни програми в областта на проблематиките на конкурса.

Научноизследователската дейност на доц. Румен Калчев, извън цитираните публикации, включва участие в 1 научноизследователски проект и 6 проекта за научни прояви.

Доц. Румен Калчев ръководи 2 докторанта, единият от които вече е успешно защитил.

Справката относно цитиранията показва 6 цитирания, което от своя страна показва, че доц. Калчев и неговите научни разработки и изследвания са известни сред академичната общност.

Доц. Калчев е завършил курсове за лицензирани оценители и притежава лицензи за оценка на недвижими имоти, което е добра предпоставка за свързване на преподавателската му дейност с бизнес-практиката.

Член е на Съюза на учените в България, председател е на Общото събрание на Стопанския факултет, ИУ, Варна, член на редколегията на монографична библиотека „Цани Калянджиев“ и др.

Запознаването с публикациите на доц. д-р Румен Калчев, с неговата преподавателска, научноизследователска и административна дейност формират моята добра обобщена оценка за цялостната дейност на кандидата.

По-конкретно:

Монографичният труд „Развитие на човешките ресурси в строителството в България“ представлява актуална теоретико-методологична разработка, съдържаща и практико-приложни аспекти за един сектор на икономиката, който през последното десетилетие се развива неравномерно, пораждайки интересни за науката и бизнеса проблеми и влияейки значително върху цялата икономика.

Същото може да се каже и за втората представена от автора монография „Актуални въпроси на качеството на труда в сектор „Строителство“ в България“.

Всички останали публикации на доц. Калчев се отличават с правилни теоретични и методологични построения, със задълбочени анализи и обосновани изводи и препръки. Двете монографии се разглеждат отделно от останалите публикации в случая поради факта, че са най-нови.

V. Общо оценка на учебно-преподавателската работа на кандидата

Доц. д-р Калчев е утвърден преподавател в ИУ, Варна с авторитет сред студентите и колегите си. Има продължителен преподавателски стаж. Чете лекции пред студенти от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, ръководи разработване на дипломни работи, рецензира дипломни работи и различни научни разработки.

През последните три учебни години доц. Калчев има необходимата учебна натовареност.

VI. Идентифициране на научните приноси

Научните и научно-приложни приноси на доц. Калчев са систематизирани в две групи:

Първа група – приноси в монографиите „Развитие на човешките ресурси в строителството в България“ и „Актуални въпроси на качеството на труда в сектор „Строителство“ в България“.

Втора група – приноси в публикациите, извън двете монографии.

Що се касае до първата група тук могат да се очертаят следните по-обобщени приносни моменти от теоретичен и практико-приложен характер:

1. Налице е теоретично обобщение на концептуалните основи на понятието човешки ресурси и теоретичните направления относно влиянието на техниката, технологиите, нормативната уредба, управленската наука и други фактори върху развитието им.
2. Формулирани са особеностите на характеристиките на човешките ресурси в сектор „Строителство“ в контекста и на основата на сравнителен анализ на българските и европейските теоретични и практически постижения.
3. Направен е задълбочен анализ и са очертани обосновани тенденции за развитието на човешките ресурси в строителството.
4. Обоснована е авторова позиция за качеството на труда и е предложена система от показатели за оценяването му. Теоретичните постановки са подкрепени с изследване и анализ, базирани на подходящ изследователски инструментариум.

Приносните моменти в останалите публикации могат да се систематизират по следния начин:

1. На базата на теоретичен анализ са разработени системи от показатели за анализ на предлагането на пазара на недвижими имоти; за оценка на някои от условията на труда в сектор „Строителство“; за развитие на някои аспекти на професионалното обучение и др.
2. Предложенията на автора са оформени в конкретни препоръки за промени в нормативната уредба в България, което заслужава висока оценка в качеството си на практико-приложен принос.

VII. Критични бележки и препоръки

Представената научна продукция на доц. д-р Калчев е на високо теоретично равнище и се отличава със задълбоченост и всеобхватност на разработваните проблеми, както и с целенасоченост и резултатност. Бих отбелязала само няколко момента единствено като препоръка за по-нататъшната работа на кандидата:

1. Интерес представлява по-обхватно изследване в теоретичен и практически план на релацията инвестиции в човешки капитал – качество на труда.

2. Възможно е разширяване на разработваната от доц. Калчев проблематика с изследване и на други условия на труд в строителството, освен безопасността на труда.

VIII. Заключение

Оценявам кандидата за академичната длъжност „професор“ по обявения от ИУ – Варна конкурс като изключително подходящ поради факта, че е утвърден учен с теоретични познания на високо ниво, с практически умения и изследователски опит.

Доц. д-р Румен Калчев напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за приложението му и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ИУ – Варна.

Изложеното ми дава основание с увереност да предложа на уважаемите членове на научното жури да покрепят избора на доц. д-р Р. Калчев за заемане на академичната длъжност „професор“ в ИУ-Варна.

05.11.2013г.

София

Подпис:

Проф. Йорданка Йовкова